

Sygn. akt I ACz 960/14

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2014 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Kremer (spr.)

Sędziowie: SSA Anna Kowacz - Braun

SSA Teresa Rak

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2014 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. N.

przeciwko M. K.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 26 marca 2014 roku, sygn. akt IX GC 378/10

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że „udzielić powodowi M. N. zabezpieczenia roszczenia poprzez obciążenie nieruchomości będącej własnością pozwanego M. K., położonej przy ul. (...) w K. stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 0,1598 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie Wydział IV Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod nr (...) hipoteką przymusową do kwoty 549.864,42 zł (pięćset czterdzieści dziewięć tysięcy osiemset sześćdziesiąt cztery złote czterdzieści dwa grosze).”

Sygn. akt I ACz 960/ 14

UZASADNIENIE

Powód M. N. domaga się od pozwanego M. K.

zapłaty kwoty 345.500,34 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem wynagrodzenia za prace budowlane wykonane przez powoda na osiedlu K. położonym przy ul. (...) w K.

W piśmie procesowym 27 stycznia 2014 powód wniósł o udzielenie zabezpieczenia roszczenia poprzez ustanowienie na rzecz powoda hipoteki przymusowej do kwoty 549.864,42 zł na nieruchomości będącej własnością pozwanego, dla której Sąd Rejonowy dla Krakowa - Podgórze w Krakowie Wydział IV Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod nr (...) oraz zasądzenie kosztów postępowania zabezpieczającego.

Podał, że na wskazaną sumę zabezpieczenia 549.864,42 zł składają się: kwota 345.500,34 zł tytułem należności głównej, kwota 119.250,16 zł tytułem odsetek ustawowych od kwoty 192.756,34 zł od dnia 7 kwietnia 2009 r., kwota 17.510,48 zł tytułem odsetek ustawowych od kwoty 28.304 zł od dnia 7 kwietnia 2009 r., kwota 59.966,44 zł tytułem odsetek ustawowych od kwoty 124.440 zł od dnia 27 kwietnia 2010 r., kwota 100 zł tytułem uiszczonej opłaty sądowej od wniosku, kwota 120 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu zabezpieczającym, kwota 200 zł tytułem kosztów wykonania zabezpieczenia, kwota 7.217 zł tytułem przewidywanych kosztów postępowania.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wniosek powoda o udzielenie zabezpieczenia dochodzonego roszczenia.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy uznał, że choć powód uprawdopodobnił dochodzone roszczenie, to wniosek podlegał oddaleniu, gdyż nie uprawdopodobnił, że brak zabezpieczenia wpłynie na uniemożliwienie czy też utrudnienie wykonania zapadłego w sprawie orzeczenia, albo też w inny sposób uniemożliwi lub utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie tj. interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia a więc nie została spełniona

wskazana w art. 730⁽⁽¹⁾⁾ § 1 k.p.c. jedna z koniecznych przesłanek udzielenia zabezpieczenia. Sąd Okręgowy wskazał, że z załączonego do akt sprawy odpisu z księgi wieczystej Nr (...) nieruchomości pozwanego wynika, iż w dziale IV widnieje kilkadziesiąt wpisów dotyczących obciążenia hipoteką z tytułu dochodzonych roszczeń od pozwanego a w dziale III księgi wieczystej widnieje wpis o ustanowieniu ograniczonego prawa rzeczowego - dożywotniej służebności osobistej polegającej na prawie zamieszkiwania w całym budynku mieszkalnym przy ul. (...) na rzecz J. K.. W ocenie Sadu Okręgowego nie zachodzi obawa wyzbycia się przez pozwanego przedmiotowej nieruchomości, gdyż w razie jej zbycia kolejny nabywca ponosi odpowiedzialność rzeczową i osobistą za świadczenia objęte prawem dożywocia. Każdorazowy nabywca nieruchomości obciążonej prawem dożywocia odpowiada za zobowiązania zbywcy, chociażby nie wiedział o jej obciążeniu takim prawem.

Zażalenie na to postanowienie złożył powód, zarzucając mu naruszenie art. 730 k.p.c. w zw. z 730¹ § 1 i § 2 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że powód nie wykazał interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia roszczenia. Na tej podstawie wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez udzielenie zabezpieczenia roszczenia zgodnie z wnioskiem oraz zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że wpisy istniejące w dziale II i dziale IV księgi wieczystej dla przedmiotowej nieruchomości, ich ilość oraz sumy na jakie opiewają prowadzą do wniosku, że wpisanie kolejnej hipoteki na rzecz innego podmiotu niż powód spowoduje, że w przypadku uwzględnienia powództwa, powód nie zdoła uzyskać zaspokojenia z majątku

pozwanego, z uwagi na pierwszeństwo innych licznych wpisów hipotek. Dodatkowo wskazał, że J. K. tj. osoba na rzecz której ustanowiono dożywotnią służebność osobistą jest matka pozwanego, co powoduje, że wpis ten może być pozorny. Osoba ta może w każdej chwili zrzec się ustanowionej służebności, co może umożliwić zbycie przedmiotowej nieruchomości innym podmiotom. Nadto służebność ta może wygasnąć wskutek śmierci uprawnionej. Podniósł, że nawet ustawienie dożywotniej służebności

osobistej na rzecz J. K., nie stanowi przeszkody w zbyciu przez pozwanego przedmiotowej nieruchomości. Powyższe okoliczności powodują, że brak zabezpieczenia uniemożliwi zaspokojenie powoda w razie uwzględnienia powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie powoda zasługuje na uwzględnienie

Udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie, podlegające zabezpieczeniu oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, który istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c.).

Oceniając przesłanki zabezpieczenia zgodzić się należy z Sądem Okręgowym trafnie uznał, pierwsza z warunkujących udzielenie zabezpieczenia przesłanek została przez uprawnionego spełniona. Nie ulega bowiem wątpliwości, że powód, stosownie do wymogów art. 730¹ § 1 k.p.c., uprawdopodobnił będące przedmiotem zabezpieczenia roszczenie.

W świetle argumentacji powoda nie można jednak zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego w kwestii oceny istnienia drugiej koniecznej przesłanki zabezpieczenia, zwłaszcza ze stwierdzeniem, że pomimo tego, że w dziale IV księgi wieczystej przedmiotowej nieruchomości pozwanego widnieje kilkadziesiąt wpisów dotyczących obciążenia hipoteką z tytułu dochodzonych roszczeń od pozwanego, wniosek podlegał oddaleniu ze względu na niewykazanie przez powoda interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, gdyż powód nie wykazał, aby zachodziła obawa wyzbycia się przez pozwanego przedmiotowej nieruchomości.

Zauważyć trzeba, że zważywszy na etap postępowania, a w konsekwencji i charakter postępowania zabezpieczającego, okoliczności uzasadniające wniosek o udzielenie zabezpieczenia tj. roszczenie i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia (art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 736 §

1 pkt. 2 k.p.c.) winny być jedynie uprawdopodobnione, a nie udowodnione. Zgodnie z art. 243 k.p.c. zachowanie szczegółowych przepisów o

postępowaniu dowodowym nie jest konieczne, ilekroć ustawa przewiduje uprawdopodobnienie zamiast dowodu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego powód uprawdopodobnił również interes

prawny w udzieleniu zabezpieczenia dochodzonego roszczenia, gdyż podał w sposób dostateczny argumenty uzasadniające twierdzenie, że brak zabezpieczenia w sposób zgodny z treścią art. 747 pkt 2 k.p.c. uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia (art. 730¹ § 2 k.p.c.).

Celem zabezpieczenia w przypadku roszczeń nadających się do egzekucyjnego wykonania jest zapewnienie egzekucyjnej wykonalności przyszłego orzeczenia. W przypadku roszczeń o świadczenia pieniężne obawa co do egzekucyjnego wykonania przyszłego orzeczenia może wynikać nie tylko z faktu, że obowiązanemu nie posiada dostatecznego majątku lub istnieje uzasadniona obawa, iż takiego majątku wyzbędzie się lecz także z tego, że pozwany nie reguluje swoich zobowiązań i grozi mu niewypłacalność, że nieracjonalnie obchodzi się z majątkiem.

Powód żąda zabezpieczenia roszczenia o zapłatę, zatem kondycja finansowa pozwanego dla realizacji roszczenia jest znacząca. Wskazanie przez powoda za pomocą wyciągu z księgi wieczystej nr (...), że przedmiotowa nieruchomość obciążona jest na rzecz innych wierzycieli kilkunastoma hipotekami opiekującymi łącznie na wielomilionowe kwoty, w tym hipotekami przymusowymi ustanowionymi na przestrzeni kilku ostatnich lat w ramach prowadzonych przeciwko pozwanemu postępowań sądowych i egzekucyjnych, uzasadnia przyjęcie, że sytuacja finansowa pozwanego jest trudna a tym samym uzasadnia obawę co osiągnięcia celu postępowania w sprawie jakim jest możliwość egzekucyjnego wykonania przyszłego orzeczenia kończącego postępowanie. Jednocześnie okoliczność obciążenia przedmiotowej nieruchomości pozwanego prawem dożywocia na rzecz matki pozwanego nie uniemożliwia rozporządzenie przez pozwanego prawem własności do tej nieruchomości w drodze sprzedaży lub darowizny. Nie można również nie uwzględnić okoliczności, że dochodzona pozwem kwota jest wysoka a inny majątek pozwanego, mogący stać się przedmiotem egzekucyjnego wykonania przyszłego orzeczenia, nie został ujawniony. Zatem

w przypadku braku zabezpieczenia, wykonanie zapadłego w sprawie wyroku, może być poważnie utrudnione.

Ustalając sposób zabezpieczenia Sąd Apelacyjny miał na względzie treść art. 730¹ § 3, który stanowi, iż przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należyłą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę. Powód wskazał we wniosku sposób zabezpieczenia, poprzez obciążenie nieruchomości obowiązanego hipoteką przymusową. Ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości jest zatem zarówno dopuszczalnym (art. 747 § 1 pkt 2 k.p.c.) jak i właściwym sposobem zabezpieczenia roszczeń powoda. W sytuacji kiedy pozwany nie posiada innego składnika majątkowego odpowiadającego wartości sumy zabezpieczenia, dochodzone pozwem roszczenie o zapłatę może być zabezpieczone tylko poprzez obciążenie nieruchomości, która ma urządzoną księgę wieczystą, hipoteką przymusową do sumy zabezpieczenia. Taki sposób zabezpieczenia w żaden sposób nie ogranicza praw pozwanego z nią

związanych, nie pozbawia go możliwości dysponowania nieruchomością.

Zgodnie z art. 736 § 1 k.p.c. wniosek o udzielenie zabezpieczenia powinien odpowiadać wymaganiom przepisanych dla pisma procesowego, a nadto zawierać wskazanie sposobu zabezpieczenia, a w sprawach o roszczenie pieniężne także wskazanie sumy zabezpieczenia oraz uprawdopodobnienie okoliczności uzasadniających wnioski.

Skoro zatem zostały spełnione warunki formalne wniosku, a powód wykazał okoliczności uzasadniające wniosek, tj. zgodnie z art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. uprawdopodobnił roszczenie i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, nadto wskazał sumę zabezpieczenia i sposób zabezpieczenia, który ma oparcie w przepisie art. 747 § 1 pkt 2 k.p.c. to należało zmienić zaskarżone postanowienie udzielając powodowi zabezpieczenia roszczenia, o czym orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania zabezpieczającego, z uwzględnieniem kosztów postępowania zażaleniowego orzeknie Sąd I instancji w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie stosownie do art. 745 § 1 k.p.c.